

10—22/6/1973.

HK 1/82 min ut 016
A MINŐSÍTÉS MEGSZÜNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

Mód: 17/1974 min ut
18/80 min ut

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK**

**6. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1973. évi május hó 11-én.

Tárgy: A szolgálati (munka-) idő-rendszerekkel összefüggő kérdések szabályozása.

Az államigazgatási, valamint az egyes állami és társadalmi szervek dolgozóinak munkaidőcsökkentéséről szóló 1011/1973. MT számú határozat alapján, a hivatásos állományúak és polgári alkalmazottak szolgálati (munka-) idejének szabályozására — a polgári alkalmazottakra vonatkozóan egyetértésben a Közalkalmazottak Szakszervezetének elnökségével — kiadom az alábbi

u t a s í t á s t :

I. Általános rendelkezések

1. Az utasítás hatálya kiterjed a Belügyminisztérium valamennyi szervére, intézményére, szolgálati helyére, illetőleg azoknál szolgálatot teljesítő hivatásos állományúakra és főfoglalkozású polgári alkalmazottakra.

A Belügyminisztérium szerveinél foglalkoztatott polgári alkalmazott pedagógusok munkaidejére a vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

2. Az utasításban használt fogalmak alatt a következőket kell érteni:
  - a) szolgálati nap: az a naptári nap, amelyiken szolgálatot (munkát) kell teljesíteni,
  - b) napi szolgálati (munka-) idő: a szolgálat (munka) teljesítés kezdetétől, annak befejezéséig terjedő időtartam,
  - c) szabadidő: a szolgálat (munka) befejezésétől a következő szolgálat megkezdéséig tartó idő,

- d) heti pihenőnap: a hétfőtől vasárnapig terjedő naptári hét egyik előre meghatározott napja, amelyen nem kell szolgálatot (munkát) teljesíteni,
- e) szolgálatmentes ünnep: (fizetett munkaszüneti nap): a jelenlegi szabályok szerint minden évben január 1., április 4., május 1., augusztus 20., szeptember 29., november 7., december 25., 26., valamint a húsvét hétfő,
- f) szabadnap: a heti pihenőnapokon kívüli, a további szolgálatmentes naptári nap.

II. Szolgálati (munka-) idő-rendszerek

3. A Belügyminisztérium szerveinél (csapatok, intézmények, stb.) az alábbi szolgálati (munka-) idő-rendszereket kell alkalmazni:

Hivatali szolgálati (munka-) idő-rendszer

- a) szolgálati napok naptári hetenként hétfőtől szombatig,
- b) a napi szolgálati idő hétfőtől csütörtökig terjedő szolgálati napokon nyolc óra harminc perctől tizenhét, pénteken tizenhat óráig, szombaton nyolc óra harminc perctől tizenhárom óra harminc percig tart,
- c) heti pihenőnap a vasárnap,
- d) szabadnap két naptári hetenként az egyik szombat. Ezt előre meghatározva, az állomány 50—50⁰/₀-ának váltakozva kell biztosítani,
- e) szolgálatmentes ünnepnapon nincs szolgálat.

Vezényléses szolgálati (munka-) idő-rendszer

- a) szolgálati nap két naptári hetenként 11 nap,
- b) napi szolgálati (munka-) idő személyenként legalább egy hétre előre meghatározva, kettő naptári hetenként összesen 96 — polgári alkalmazottak tekintetében 88 — órás keretben legalább napi négy és legfeljebb napi tizenkettő óra. A szolgálati (munka-) idő indokolt esetben egy naptári napon belül osztottan is megállapítható,
- c) szabadidő két szolgálati nap között legalább nyolc óra,
- d) heti pihenőnap a naptári hét havonta előre meghatározott bármelyik napja, amelynek azonban havonként egy alkalommal vasárnapra, egyszer szombatra kell esni,
- e) szabadnap két naptári hetenként az egyik pihenőnap előtt, vagy után következő havonta előre meghatározott nap,
- f) szolgálatmentes ünnepnapon szolgálatot teljesítőknek e nap helyett a napi szolgálati (munka-) időkeret terhére szabadnapot kell biztosítani, ha a szolgálatmentes ünnep nem vasárnapra esik.

I. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszer

(váltásosan 12 óra szolgálat, 24 óra szabadidő)

- a) szolgálati nap minden három naptári napban kettő,
- b) napi szolgálati (munka-) idő a váltási rend szerinti szolgálat kezdéstől számított folyamatos tizenkettő óra. A váltás minden nap nyolc és húsz órákor.
- c) heti pihenőnap a naptári hét havonta előre meghatározott bármelyik napja, amelyből havonként legalább egynek vasárnapra kell esni,
- d) szabadnap négy naptári hetenként kettő havonta előre meghatározott nap,
- e) szolgálatmentes ünnepnap nincs.

II. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszer

(váltásosan 24 óra szolgálat, 48 óra szabadidő)

- a) szolgálati nap minden három naptári napban egy,
- b) napi szolgálati idő a váltási rendben naptárszerűen meghatározott napokon nyolc órától folyamatosan a következő napon nyolc óráig,
- c) heti pihenőnap, szabadnap, szolgálatmentes ünnepnap nincs.

III. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszer

(váltásosan 24 óra szolgálat, 24 óra szabadidő)

- a) szolgálati nap minden két naptári napban egy,
  - b) napi szolgálati (munka-) idő a váltás időpontjától folyamatosan számított huszonnégy óra. Váltás minden nap hat órákor,
  - c) heti pihenőnap a naptári hét havonta előre meghatározott bármelyik, szabadidőt követő 24 órája, amely után közvetlenül szolgálati nap következik,
  - d) szabadnap, szolgálatmentes ünnepnap nincs.
4. Az alkalmazásra kerülő szolgálati (munka-) idő-rendszert az országos parancsnokok, Kormányórség parancsnoka, a minisztériumi csoportfőnökök, önálló osztályvezetők, megyei (budapesti) főkapitányok és a felsoroltakkal azonos jogállású vezetők jelölik ki az irányításuk alatt álló szervre (szervekre, stb.).
- Egy-egy szervben belül, ha a feladatok ellátása szükségessé teszi, több szolgálati (munka-) idő-rendszer is kijelölhető.
5. Az alkalmazásra kerülő szolgálati (munka-) idő-rendszert a szerv feladataiból kiindulva kell kijelölni. Ennek megfelelően:
- a) hivatali szolgálati (munka-) idő-rendszerben működjenek azok a szervek, amelyeknél a feladatok csak a nappali napszak meghatározott részében kívánják meg a szolgálati tény-

kedést. (Államigazgatási, vagy azzal rokon tevékenységet végző szervek, oktatási intézmények, stb.),

- b) a vezényléses szolgálati (munka-) idő-rendszert alkalmaz-
zák azoknál a szerveknél, ahol a feladat ellátása minden
napszakban tényleges munkavégzést (nemcsak készenlétet)
kíván meg, bár váltakozó nagyságú állománnyal. (Közbiz-
tonsági végrehajtó szolgálatra szervezett alegységek, a ha-
tárőrizet és forgalom ellenőrzést végző alegységek, stb.),
- c) az I. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszerben
szervezzék a szolgálatot azokon a folyamatos működést kí-
vántó szolgálati helyeken, ahol a feladatok ellátása egyen-
letes, de a hivatali, vagy vezényléses szolgálati (munka-) idő-
rendszerben megkövetelnél kisebb intenzitást kíván meg.
(Őrsügyeletes, személyőrző-kísérő, egyes hír-összeköttetést
végző beosztások stb.),
- d) a II. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszert azok-
nál a folyamatosan működő szerveknél kell alkalmazni, ahol
állandó jelenlét szükséges, azonban a tényleges munkavég-
zés a jelenlét alatt úgy csoportosítható, hogy a beosztott —
kivételes eseteken kívül— legalább négy órát alvással tölt-
het. (Szervezetszerű ügyeletek, a KRE közrendvédelmi
szolgálatot adó alegységei, stb.),
- e) a III. számú váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszert
azoknál az állandó jelenléte kívántó szolgálati helyeknél
kell alkalmazni, ahol a tényleges munkavégzés átlagosan
nem haladja meg a napi szolgálati (munka-) idő egyharmá-
dát, s a fennmaradó készenléti időben, szervezett körülmé-
nyek között, átlagosan 6—8 óra alvásra van lehetőség.
(Egyes gépkocsivezetők, stb.).

6. Valamennyi (szolgálati (munka-) idő-rendszerben úgy kell az
állomány foglalkoztatását, felhasználását megszervezni, hogy
a szerv feladatait a kellő színvonalon, maradéktalanul elvé-
gezze.

7. A vezényléses és váltásos szolgálati (munka-) idő-rendszerek
alkalmazása esetén, minden szolgálati helyre, beosztásra az il-
letékes elöljáró naptárszerűen, írásban határozza meg az ott
szolgálatot teljesítők napi szolgálati (munka-) idő beosztását,
szabadidejét, heti pihenő- és szabadnapját.

Biztosítani kell, hogy a szolgálatszervezést az állomány leg-
alább egy hónappal, ahol azt a szolgálat jellege nem teszi le-
hetővé, legalább egy héttel előre megismerhesse.

8. Valamennyi szolgálati (munka-) idő-rendszerben a napi szol-
gálati (munka-) idő magában foglalja az étkezési, tisztálkodási
időt. Ennek mértéke öt óránál több, de nyolc órát meg nem ha-
ladó szolgálati (munka-) idő esetén legfeljebb fél óra.

Megszakítás nélkül tizenkét óra, vagy hosszabb napi szolgálati
(munka-) időnél ismételten lehetőséget kell adni az étkezésre,
tisztálkodásra, amelynek tartama ugyancsak legfeljebb fél óra
lehet.

Az étkezési, tisztálkodási időt a hivatali szolgálati (munka-) időrendszerben szombati napon a napi szolgálati (munka-) idő végén kell igénybevenni. Egyéb esetekben csak a napi szolgálati (munka-) időn belül vehető igénybe.

9. Szolgáltatás jellegű (igazgatásrendészeti, stb.) külső, vagy belső ügyfélfogadást végző szerveknél a 4. pontban meghatározott vezetők a szolgálati (munka-) idő-rendhez kapcsolódóan a félfogadási időket is határozzák meg. Erre nézve a helyi körülményeket — az ügyek jellege, a lakossági érdek, a társhatóságok félfogadási ideje, a közlekedési eszközök menetrendje, stb, — mérlegelni kell.

Amennyiben a lakossági, szolgálati érdekekkel nem ütközik, a félfogadást a hét első öt napján kell lebonyolítani, amely közül egyiken egész nap, a többin csak délelőtt legyen félfogadás.

Gondoskodni kell, hogy a lakossági igények indokolt, soron kívüli intézése, ügyelettel, készenléttel, vagy más alkalmas módon, a félfogadási időn kívül is biztosított legyen.

III. A szolgálati rendben meghatározottól eltérő szolgálatteljesítés szabályai

10. A hivatásos állományúak és a polgári alkalmazottak az arra jogosult előjáró utasítására pihenőnapon, szabadnapon, szolgálatmentes ünnepnapon, a szolgálati rendben meghatározott napi szolgálati (munka-) időn kívül is kötelesek szolgálatot teljesíteni (munkát végezni).

11. A szolgálati rend szerint járó, azonban legalább négy óra szolgálat teljesítés miatt elmaradt heti pihenőnapot, szabadnapot, szolgálatmentes ünnepnapot harminc napon belül pótlólag ki kell adni. Ezen idő alatt ki nem adott pótlólagos pihenőnapot, szabadnapot, szolgálatmentes ünnepnapot a túlmunka pénzbeni díjazására jogosult polgári alkalmazottaknak pénzben meg kell váltani.

12. A szolgálati rend szerinti szabadidőben teljesített szolgálat esetében a vezényléses szolgálati idő-rendszerben foglalkoztatott hivatásos állományúaknak azonos tartamú szabadidő jár. A polgári alkalmazottak az érvényes rendelkezések (Mt. és végrehajtási rendelkezései) szerinti ellenszolgáltatásra jogosultak. Az állomány többi tagjának a szabadidőben teljesített szolgálatáért díjazás, vagy pótlólagos szabadidő nem jár.

13. A saját szolgálati kötelezettségen felül ügyeleti szolgálatra vezényeltet, ha az ügyeleti szolgálatot követően közvetlenül szolgálati napja következik, ezen a szolgálatteljesítés alól négy órára fel kell menteni.

A külön rendelkezés szerint díjazott ügyeletért más ellenszolgáltatás nem jár.

IV. Vegyes rendelkezések

14. A szolgálati (munka-) idő-rendszerekkel kapcsolatos jelen szabályozásból eredően többlet létszám, vagy bér igényvel fellépni nem lehet.
15. Az egészségre ártalmas munkakörökben foglalkoztatottak napi szolgálati (munka-) idejét valamennyi szolgálati (munka-) idő-rendszerben továbbra is a 8/1971. számú miniszteri utasítás rendelkezései szerint kell megállapítani.
16. Az egyes szolgálati (munka-) idő-rendszerekre meghatározott tartalmi ismérvektől, a szolgálatteljesítés miatt elmaradt heti pihenőnap, szabadnap, szolgálatmentes ünnepnap pótlására vonatkozó szabályoktól — ha a sajátos szolgálati körülmények szükségessé teszik — az illetékes miniszterhelyettes, egyes szervekre, munkakörökre eltérést engedélyezhet. Ez azonban nem eredményezheti az utasítás szerinti napi szolgálati (munka-) idő keret megváltozását.

14/1975 2.
m. l. ut.

17. Utasításom 1973. június 1. napjával lép hatályba.

Egyidejűleg a személyi állomány szolgálatát szabályozó parancsok, utasítások, szabályzatok értelemszerűen módosulnak, a 16/1970. számú miniszteri utasítás hatályát veszti.

A hivatali szolgálati (munka-) idő rendszerben az első szabadnap f. évi június hó 2.

Felkérem a párt, a szakszervezeti és a KISZ szervezeteket, hogy utasításom végrehajtásában a szervek, egységek vezetőit támogassák.

Utasításomat a személyi állománnyal — a szükséges mértékig — ismertetni kell.

BENKEI ANDRÁS s. k.,
belügyminiszter

Készült: 500 példányban.

Kapják: miniszterhelyettesek,
főcsoportfőnök-helyettesek,
országos parancsnokok, helyetteseik,
csoportfőnökök, helyetteseik,
budapesti és megyei rendőr-főkapitányok, helyetteseik,
önálló és beosztott osztályvezetők,
BM iskolák parancsnokai,
országos parancsnokságok területi szervei,
Közalkalmazottak Szakszervezete,
HM, IM, BV, Munkásőrség Orsz. Parancsnokság

An utonibzól 1. n. szobát az NKO-w becsület elhúlna
a közp. közeletben csoportból veszi.

1974. V. 17

kesz. kényelt elhúlna

F. 1